

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 ning tuginedes AS TARISTON taotlusele nr T/KL-1024133 ning Kehtna Vallavolikogu 19.06.2024 otsusele nr 1-2/166, otsustab Keskkonnaamet:

- 1.1. anda AS-le TARISTON (registrikood 10887843) Raja maardla Raja II liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks keskkonnaluba nr KL-522002 kehtivusajaga 8 aastat;
- 1.2. seada antavale keskkonnaloale kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse punktis 3.3 „Kõrvaltingimuste seadmine“ toodust;
- 1.3. avalikustada AS TARISTON keskkonnaloa nr KL-522002 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr KL-522002 lahutamatu osa. Keskkonnaluba nr KL522002 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

AS TARISTON (registrikood 10887843, aadress Toompuiestee 35, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn) esitas 16.04.2024 Keskkonnaametile Raja II liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa (edaspidi kaevandamisluba) taotluse (registreeritud Keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 28.06.2024 dokumendina nr DM-128164-1 ning nõuetekohaseks parandatud taotlus 13.05.2024 dokumendina nr DM-128164-4).

Taotletav mäeeraldis Raja II liivakarjäär asub Rapla maakonnas Kehtna vallas Linnaaluste külas ning jääb katastriüksusele Vahastu metskond 40 (katastritunnus 29202:002:1240), mille sihtotstarve on 100% maatulundusmaa. Katastriüksuse omanik on Eesti Vabariik – valitseja Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK). Katastriüksuse kasutuselaks on valdavalt metsamaa (107,07 ha, s.o ~95%), ülejäänud osa on muu maa (4,84 ha), looduslik rohumaa (0,36 ha) ja haritav maa (0,37 ha). Mäeeraldis jääb 112,64 hektarilise pindalaga katastriüksuse lääneossa ja hõlmab maaüksusest ~20 %.

Kaevandatavaks maavaraks on täiteliiv (plokk 8 aT 310 m³ ja plokk 9 aT 101.20 m³).

Kaevandataav varu kokku on 392.70 m³. Raja II liivakarjääri keskkonnaluba taotletakse 8 aastaks keskmise aastase kaevandamise mahuga 79 tuh m³. Kaevandatud maa korrastamise suunaks on metsamaa.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (MaaPS), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (KeÜS), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 1000 eurot on tasutud 16.04.2024 riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punkti 4 kohaselt.

Keskkonnaloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-ameti 23.04.2024 kiri nr 9-3/24/5214-2 ja 15.05.2024 kiri nr 9-3/24/5214-4).

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatud tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa taotlus on 30.05.2024 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 30.05.2024 kirjaga nr DM-128164-7 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igalühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Avalikustamise käigus teavitas eraisik T.K. soovist olla kaasatud (registreeritud Keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 30.05.2024 dokumendina nr DM-128164-9). Ettepanekuid ja vastuväiteid avalikustamise käigus ei esitatud.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või

maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet XX.XX.2025 õigusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul.

Eelnõu avalikustamise käigus...

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis taotlejalt XX.XX.2025 kirjaga nr DM-128164-27 arvamust või vastuväiteid keskkonnavalda andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saamisest.

AS TARISTON esitas/ei esitanud arvamust ja vastuväited ning ei pikendanud vastamise tähtaega.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (KMH määrus).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet jättis 30.01.2025 kirjaga nr DM-128164-26 „Raja II liivakarjääri keskkonnavalda taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata KMH Raja II liivakarjääri keskkonnavalda taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnavalda kõrvaltingimustena (vt p 3.3.).

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnaloa andmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1. antav keskkonnaluba nr KL-522002 annab AS le TARISTON õiguse Raja II liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnaloa andmisel

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Taotlus on edastatud arvamuse saamiseks Kehtna Vallavalitsus edastas 27.06.2024 Kehtna Vallavolikogu 19.06.2024 otsuse nr 1-2/166 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 01.07.2024 kirjana nr DM-128164-10), mille kohaselt nõustuti loa andmisega tingimuslikult.

Keskkonnaamet edastas Kohaliku omavalitsuse tingimusliku otsuse arvamuse avaldamiseks taotlejale 02.07.2024 kirjaga nr DM-128164-11.

Tariston AS esitas Keskkonnaametile arvamuse Raja II liivakarjääri kohaliku omavalitsuse tingimusliku keskkonnakaitseloa andmise otsuse eelnõule (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 11.07.2024 kirjana nr DM-128164-12).

AS Tariston tegi Keskkonnaametile infopäringu (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 12.08.2024 kirjana nr DM-128164-13) Raja II liivakarjääri keskkonnaloa menetlemise kohta, tuues välja, et seoses Rail Balticu põhitrassi ehitushangete väljatulemisele suureneb märkimisväärselt ka Raplamaal täitematerjali vajadus ning mitmed ettevõtted on uurinud kas ja millal nad saavad arvestada tulevase Raja II liivakarjääri materjaliga.

Keskkonnaamet vastas infopäringule 14.08.2024 kirjaga nr DM-128164-14, et suvise puhkuste perioodi ning looduskaitseküsimuste täiendava kaalutusvajaduse tõttu on Raja II liivakarjääri keskkonnamõju hindamise otsuse eelnõu valmimine osutunud aeganõudvamaks ning pikendas Raja II liivakarjääri mäeeraldisel keskkonnakaitseloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega kuni kuupäevani 30.09.2024.

Raja II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõju eelhindangu ja

keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu edastati 28.08.2024 kirjaga nr DM-128164-15 seisukoha küsimiseks Kehtna Vallavalitsusele tähtajaga kuni 30.09.2024.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmekava, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmekava kohta. Raja II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjäätmekava ei teki. Kaevandamisjäätmekavaks võib kvalifitseerida kooritud katendi, kuid taotluse kohaselt korrastatakse karjäär metsamaaks ning eemaldatud katend kasutatakse täies mahus ala korrastamisel. Kaevandamise ajal on katendivallid efektiivsed müra- ja tolmutõkked. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jäätmekava eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmekava siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jäätmekava eriosa.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Raja II liivakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

Muuhulgas keeldutakse kaevandamisloa andmisest ja muutmisest, kui kaevandamine on vastuolus riigi huvidega.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Kehtna Vallavolikogu nõustus 19.06.2024 otsusega nr 1-2/166 keskkonnaloa andmisega tingimuslikult.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti 30.01.2025 kirjaga nr DM-128164-26 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmekava käitlemise nõuete eiramise eest ja

selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. AS TARISTON ei ole seisuga 31.01.2025 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhindangu ning otsustanud 30.01.2025 kirjaga nr DM-128164-26 Raja II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhindangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhindangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Raja II liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning ca 250- 300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra või tahkete peenosakeste häiring.

Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhindangus järgmised keskkonnametmed:

1. Kui kaevandaja väitel ei ole veevarustuse häiringud seotud kaevandamisega, tuleb kaevandajal tellida täiendav eksperthinnang, mille raames antakse hinnang, kas kaevude veetaseme muutused on tingitud kaevandamisest. Juhul, eksperthinnangust selgub, et kaevandamise tõttu kaevus veetase on langenud nii madalale, et vett on raske kätte saada või kaev jääb kuivaks, tuleb loa omanikul tagada kaardistatud lähiala kinnistu veevarustus. Eksperthinnang tuleb esitada Keskkonnaametile ja Kehtna Vallavalitsusele;
2. Kaebuste esinemisel tuleb loa omanikul aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes läbi viia müra ja tolmuosakeste kontsentratsiooni mõõtmine kaebuse esitaja katastriüksusel ning piirnormide ületamisel korraldada koheselt karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks. Mõõtmised peavad olema läbi viidud akrediteeritud mõõtja poolt. Mõõtmistulemused esitada esimesel võimalusel ka Keskkonnaametile;
3. Müra ja tolmu leviku vähendamiseks tuleb lähimate elamute suunal ladustada vähemalt 3 m kõrgused katendivallid;
4. Jälgida tuleb ilmastikutingimusi. Peenosakeste (PM) heite välisõhku vähendamiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil (kuival ajal) niisutada karjäärisiseseid teid, platse ja väljaveo

teed.

Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Kehtna Vallavolikogu nõustus AS TARISTON (registrikood 10887843, Toompuiestee 35, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn) maavara kaevandamise keskkonnaloa taotlusega järgmistel tingimustel:

1. Keava – Hõreda teel (tee nr 20120) lõigul 0.879 – 1.600 kohaldada kiiruspiirang 30 km/h. Kiiruspiirang kooskõlastada Transpordiametiga, kuna tegemist on riigiteega.
2. Keava - Hõreda teel (tee nr 20210) lõigul 1.600 – 3.135 kohaldada kiiruspiirang 50km/h. Kiiruspiirang kooskõlastada Transpordiametiga, kuna tegemist on riigiteega.
3. Keava mõisa tee (tee nr 292301) lõigul 0.918 – 1.03 kohustub arendaja teed laiendama ning kandekonstruksiooni tugevdama. Lõigu laiemaks ehitamine vajab kooskõlastust Kehtna vald, Linnaaluste küla, Oja kinnistu (29202:002:0009) omanikuga ning Kehtna Vallavalitsusega. Ristmiku laiendus kooskõlastada Transpordiametiga. Ristmiku ja tee laienduse ning taastamise vastutuse võtab enda kanda karjääri rajaja.
4. Kasahstani teel lähtuda eskiisjoonisest L025P ning see kooskõlastada tee ääres elavate elanikega ning kohaliku omavalitsusega. Raskevedudest tingitud kahjud hoonetele peab hüvitama karjääri haldaja. Eelnevalt hoonete seisukorrad fikseerida.
5. Kasahstani tee peab olema tolmuvaab olenemata kontrollimise hetkest lõigul 0–0,792.

Keskkonnaamet lisab need kaevandamisloa kõrvaltingimuseks.

3.4. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Keskkonnaloa taotluse avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud.

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas anda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalused kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelepea“.

Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt:
<https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo